

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമാസമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ കിഷ്കിന്ധാകാണ്ഡേ

॥ ദ്വാത്രിംശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ ദ്വാത്രിംശഃ സർഗഃ ॥

ഹനുമതാ ചിന്താകുലസ്യ സുഗ്രീവസ്യ പ്രബോധനം

അംഗദസ്യ വചഃ ശ്രുത്യാ
സുഗ്രീവഃ സചിവൈഃ സഹ |
ലക്ഷ്മണം കുപിതം ശ്രുത്യാ
മുമോചാസനമാത്മവാൻ ||4.32.1 ||

സ ച താനബ്രവീദ് വാക്യം
നിശ്ചിത്യ ഗുരുലഘവം |
മന്ത്രജ്ഞാൻ മന്ത്രകുശലോ
മന്ത്രേഷു പരിനിഷ്ഠിതഃ ||4.32.2 ||

ന മേ ദുർവ്യാഹൃതം കിഞ്ചി -
ന്നാപി മേ ദുരനുഷ്ഠിതം |
ലക്ഷ്മണോ രഘവഭ്രാതാ
ക്രൂദ്ധഃ കിമിതി ചിന്തയേ ||4.32.3 ||

അസുഹൃദ്ഭിർമമാമിത്രൈ -
ർനിത്യമന്തരദർശിഭിഃ |
മമ ദോഷാനസംഭൂതാ -
സ്ശ്രോവിതോ രഘവാനുജഃ ||4.32.4 ||

അത്ര താവദ് യമാബുദ്ധിഃ
 സർവൈരേവ യമാവിധി |
 ഭാവസ്യ നിശ്ചയസ്താവദ്
 വിജ്ഞായോ നിപുണം ശനൈഃ || 4.32.5 ||

ന ഖൽവസ്തി മമ ത്രാസോ
 ലക്ഷ്മണാനാപി രാഘവാത് |
 മിത്രം സ്വസ്ഥാനകുപിതം
 ജനയത്യേവ സംഭ്രമം || 4.32.6 ||

സർവമാ സുകരം മിത്രം
 ദുഷ്കരം പ്രതിപാലനം |
 അനിത്യത്വാത് തു ചിത്താനാം
 പ്രീതിരൽപേപി ഭിദ്യതേ || 4.32.7 ||

അതോനിമിത്തം ത്രസ്തോഹം
 രാമേണ തു മഹാത്മനാ |
 യൻമമോപകൃതം ശക്യം
 പ്രതികർതും ന തൻമയാ || 4.32.8 ||

സുഗ്രീവേണൈവമുക്തേ തു
 ഹനുമാൻ ഹരിപുംഗവഃ |
 ഉവാച സ്വേന തർകേണ
 മധ്യേ വാനരമന്ത്രിണാം || 4.32.9 ||

സർവമാ നൈതദാശ്ചർയം
 യത് ത്വം ഹരിഗണേശ്വര |
 ന വിസ്മരസി സുസ്തിഗ്ധ -
 മൂപകാരം കൃതം ശുഭം || 4.32.10 ||

രാഘവേണ തു വീരേണ
 ദയമുത്സൃജ്യ ദൂരതഃ |
 ത്വത്പ്രിയാർഥം ഹതോ വാലീ
 ശക്രതുൽയപരാക്രമഃ || 4.32.11 ||

സർവമാ പ്രണയാത് ക്രുദ്ധോ
 രാഘവോ നാത്ര സംശയഃ |
 ഭ്രാതരം സമ്പ്രഹിതവാൻ
 ലക്ഷ്മണം ലക്ഷ്മീവർധനം || 4.32.12 ||

ത്വം പ്രമത്തോ ന ജാനീഷേ
 കാലം കാലവിദാം വര |
 ഫുൽലസപ്തച്ഛദശ്യാമാ
 പ്രവൃത്താ തു ശരച്ഛുഭാ || 4.32.13 ||

നിർമലഗ്രഹനക്ഷത്രാ
 ദൃൗഃ പ്രണഷ്ടബലാഹകാ |
 പ്രസന്നാശ്ച ദിശഃ സർവാഃ
 സരിതശ്ച സരാംസി ച || 4.32.14 ||

പ്രാപ്തമുദ്യോഗകാലം തു
 നാവൈഷി ഹരിപുംഗവ |
 ത്വം പ്രമത്ത ഇതി വ്യക്തം
 ലക്ഷ്മണോഽയമിഹാഗതഃ || 4.32.15 ||

ആർതസ്യ ഹൃതദാരസ്യ
 പരുഷം പുരുഷാന്തരാത് |
 വചനം മർഷണീയം തേ
 രാഘവസ്യ മഹാത്മനഃ || 4.32.16 ||

കൃതാപരാധസ്യ ഹി തേ
 നാൻയത് പശ്യാദ്യഹം ക്ഷമം |
 അന്തരേണാഞ്ജലിം ബദ്ധ്യാ
 ലക്ഷ്മണസ്യ പ്രസാദനാത് || 4.32.17 ||

നിയുക്തൈർമന്ത്രിഭിർവാച്യോ
 ഹ്യവശ്യം പാർഥിവോ ഹിതം |
 ഇത ഏവ ഭയം ത്യക്ത്വാ
 ബ്രവീദ്യവധൃതം വചഃ || 4.32.18 ||

അഭിക്രൂദ്ധഃ സമർഥോ ഹി
 ചാപമുദ്യദ്യ രാഘവഃ |
 സദേവാസുരഗന്ധർവം
 വശേ സ്ഥാപയിതും ജഗത് || 4.32.19 ||

ന സ ക്ഷമഃ കോപയിതും
 യഃ പ്രസാദ്യഃ പുനർഭവേത് |
 പൂർവ്വോപകാരം സ്മരതാ
 കൃതജ്ഞാന വിശേഷതഃ || 4.32.20 ||

തസ്യ മുർധ്നാ പ്രണദ്യ ത്വം സപുത്രഃ സസുഹൃജ്ജനഃ |
 രാജംസ്തിഷ്ഠ സ്വസമയേ ഭർതൂർഭാര്യേവ തദ്വശേ || 4.32.21 ||

ന രാമരാമാനുജശാസനം ത്വയാ
 കപീന്ദ്രയുക്തം മനസാപ്യപോഹിതും |
 മനോ ഹി തേ ഇത്താസ്യതി മാനുഷം ബലം
 സരാഘവസ്യാസ്യ സുരേന്ദ്രവർചസഃ || 4.32.22 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
 കിഷ്കിന്ധാകാണ്ഡേ ദ്വ്യാത്രിംശഃ സർഗഃ ||